

Použití nefunkčních osobních ochranných pracovních prostředků s následkem závažného poranění zaměstnance

SHRNUTÍ

Na tomto případě si ukážeme, jaké důsledky může mít zanedbání bezpečnosti práce ve spojitosti s podceněním používání osobních ochranných pracovních prostředků a s nedůsledným vymáháním jejich používání dle stanoveného postupu.

Cílem tohoto textu je:

- upozornit na nutnost používání účinných osobních ochranných pracovních prostředků v souladu s pokyny jejich výrobce,
- podat vysvětlení, jak došlo k chybě vedoucí k závažnému poškození zdraví zaměstnance,
- nabídnout rady, jaké podniknout kroky, aby se něco podobného nestalo i u vás.

Podnik zabývající se tepelným zpracováním kovů prováděl tepelnou úpravu materiálu. Podle požadavků zákazníka byl zpracován technologický postup pro provedení tepelné úpravy a následně byl zaměstnavatelem připraven pracovní postup, který mimo jiné vyžadoval při tepelném zpracování materiálu i použití vhodných osobních ochranných pracovních prostředků pro zapojené zaměstnance, a to ohnivzdorného pláště, ochranné kukly a ohnivzdorných rukavic.

Na pracovišti se v plynové peci provádělo nahřátí materiálu na požadovanou teplotu (1050 °C). Pro bezpečnou manipulaci s nahřátým materiálem se používal mostový jeřáb s řetězovými vázacími prostředky. Materiál byl uložen na manipulační plotně, která slouží k zasunutí a vysunutí tepelně upravovaného materiálu z plynové pece po nahřátí materiálu na požadovanou teplotu. Zavěšení materiálu bylo prováděno dvěma zaměstnanci pomocí řetězových vázacích prostředků a mostového jeřábu. Jeřáb se zavěšenými vázacími prostředky byl připraven nad vozíkem tak, aby uvázání materiálu proběhlo v co nejkratší době z důvodu vystavení zaměstnance působení tepla v minimální míře. Po uvázání materiálu došlo

ilustrační obrázek vygenerovaný AI

ke vzplanutí jednoho z dvojice zaměstnanců s následkem těžkých popálenin, a to i přes použití ohnivzdorného pláště. Ačkoliv se zaměstnanec snažil uhasit doutnající plášť pomocí rukavic, došlo na

plášti k zahoření. Po uhašení ohně na plášti pomocí vody, která byla v ochlazovací vaně, však následovalo zahoření také pracovního oděvu pod pláštěm, což mělo zásadní vliv na rozsah popálenin, jelikož pracovní oděv byl přímo na těle postiženého.

Provedenou kontrolou bylo zjištěno, že oba zaměstnanci použili mimo jiné osobní ochranné pracovní prostředky chránící proti tepelnému riziku, a to plášť, ochrannou kuklu a rukavice.

Důvodem, proč jeden z nich utrpěl závažný pracovní úraz, byl opotřebovaný ochranný plášť, který v konečném důsledku již neplnil ochrannou funkci. Opotřebování uvedeného pláště bylo vizuálně patrné a projevovalo se výraznou hnědou barvou na povrchu. Ačkoliv byli oba zaměstnanci vystaveni tepelnému zdroji stejnou dobu, zaměstnanci s neopotřebovaným ochranným pláštěm se nic nestalo. V neposlední řadě mělo vliv na závažnost úrazu i neposkytnutí ochranného oděvu s nehořlavou úpravou, který je třeba použít pod ochranný plášť dle pokynů výrobce pláště.

V průvodní dokumentaci výrobce ohnivzdorného pláště je stanoven požadavek „*použít pod tento ochranný oděv certifikovaný ochranný oděv s nehořlavou úpravou*“.

Práce spojené s manipulací s materiálem o vysokých teplotách je možné provádět pouze v souladu s požadavky stanovené výrobcem ohnivzdorného pláště.

ZJIŠTĚNÍ PŘI KONTROLE

Při kontrole prováděné místně příslušným oblastním inspektorátem práce byly zjištěny zásadní skutečnosti, kterými jsou:

1. Zaměstnavatel zaměstnancům neposkytl podle požadavku výrobce ochranného pláště proti tepelnému riziku, který je používán jako překryvný, ochranný oděv s nehořlavou úpravou.
➔ **Tím došlo k zahoření běžného pracovního oděvu, který neměl požadované ochranné vlastnosti, a způsobil tak vážné popáleniny na těle postiženého.**
2. Dále bylo zjištěno, že zaměstnavatel nekontroloval osobní ochranné pracovní prostředky tak, aby byly v použitelném stavu. V důsledku toho byl zaměstnancem použit opotřebovaný ochranný plášť, který pozbyl svoji ochrannou funkci a nebyl účinný proti vyskytujícím se rizikům.
➔ **Pokud by zaměstnavatel pravidelně kontroloval opotřebování ochranného pláště a poskytl by postiženému zaměstnanci ochranný plášť nový s požadovanými vlastnostmi, k úrazu by nedošlo.**

JAK ZABRÁNIT PODOBNÉ UDÁLOSTI ČI JEJÍMU OPAKOVÁNÍ?

- Je potřeba udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a pravidelně provádět kontrolu jejich používání. ➔ [zákon č. 262/2006 Sb.](#), zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

- Osobní ochranný pracovní prostředek musí být po dobu používání účinný proti vyskytujícím se rizikům a jeho používání nesmí představovat další riziko
➔ [nařízení vlády č. 390/2021 Sb.](#), o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků
- Dodržovat požadavky výrobců poskytovaných osobních ochranných pracovních prostředků a poskytovat zaměstnancům potřebné osobní ochranné pracovní prostředky dle rizik, kterým jsou zaměstnanci vystavováni.
➔ [zákon č. 262/2006 Sb.](#), zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

PONAUCENÍ

Ponaučením z této mimořádné události je skutečnost, že je **potřebné stanovit podmínky používání osobních ochranných pracovních prostředků nejen na základě vlastního vyhodnocení rizik, ale i na základě návodů výrobce k danému ochrannému prostředku. A dále udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a důsledně provádět kontrolu jejich používání.**

PAMATUJ!

Povinnosti zaměstnavatele:

- *Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie.*
- *V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebením nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci, přísluší zaměstnanci od zaměstnavatele jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv.*
- *Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání.*
- *Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje přísluší zaměstnanci od zaměstnavatele bezplatně podle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce. Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním.*